

MARK
CAMILLERI

ALIAS

Każ iehor għall-Ispettur Gallo

merlin

Preludju

"There's no room for innocence."

Mistoħbi kif (u fejn) kien, iddubita Alla nnifsu setax jintebaħ bih. Id-dawl tat-triq kien 'il bogħod idawwal band'oħra u d-dlam ċappa keffnu miegħu, daqsliekeku żewġ maħbubin klandestini, qalb is-siġar folti. Is-sema, miżgħud kwiekeb ileqqu, sabu isbaħ mis-soltu għaliex ma kienx hemm sħaba waħda tostor ġmiel l-univers. Ma tħarrikkx imqar pulzier imnejn intasab. Kien imdorri, wara kollox. Il-basket ta' wara dahru, bil-viżtu bil-lest bħal ilbiesu, għamel bħalu u ma tniffisx. Ħarstu issa ffissata fuq id-dar ta' żewġ sulari, imsemmija għall-patrun, f'tarf Triq il-Kardinal Ferretti fit-trufijiet ta' Hal Lija. Dik iż-żona kienet għadha waħda mill-ftit inħawi tar-raħal, barra mill-qalba antika, fejn kien għad fadal irqajja' mhux mimsusa mill-iżvilupp. Dik iż-żona kienet ħielsa wkoll mill-geġwiġija ta' blokkoq residenzjali donnhom kollha wlied l-istess politika Komunista dwar l-estetika arkitettonika.

Il-faċċata qed titmermer, avolja fuq il-fil, il-parapett kollu qsari bi pjanti jħaddru, it-twieqi kollha

magħluqa bla ħajja u mgħassa minn purtelli tal-ħadid, il-kameras jgħassu ż-żewġ entraturi. Kien jaf, b'għajnejh magħluqa, kull dettall interjuri-esterjuri ta' dik id-dar.

Dawk l-akkwati ħaduh lura, sakemm wasal min kellu jasal, għas-Sibtijiet filgħaxija ta' tfulitu meta kien imur bil-pass m'ommu mid-dar tagħhom, biswit l-isptar ta' Santa Katerina, sa Tal-Mirakli għall-quddiesa ta' Father Nicholas. Imbagħad fil-mergħat iktar imbiegħda tal-imgħoddi feġġew ir-rakkonti nostalgici ta' nannuh dwar suldati tal-azzar, Mintoff u Saydon iqararhom bil-moħbi fl-istess kappella minħabba l-interdett.

Aċċerta ruħu, matul dik is-siegħa moħbi, illi kien hemm biss it-tifel f'dik id-dar ta' żewġ sulari. Skont ir-rutina ta' kuljum osservata fl-aħħar jiem, Mighel, l-ikbar wild tal-familja Portelli, kien probabbilment imsakkar f'kamartu. Sthajlu, bħalma osservah jagħmel diversi drabi oħra, b'par headphones daqs dinja f'widnejh — it-tip li daħlu mill-ġdid moda dal-aħħar — mitluf jissielet kontra mostri Medjevali, sħaħar kefrin u kavallieri zombis f'logħba oħra li akkwista online. Barra setgħet tinqaleb id-dinja ta' taħt fuq.

L-arloġġ avżah illi daqs tmintax-il minuta oħra kellu jasal lura missier Mighel mit-taħriġ bir-rota, fl-

aħħar tħejjijiet tiegħu għall-ewwel partecipazzjoni tiegħu fit-Tour ta' Malta. Mill-banda l-oħra, l-omm kienet il-Mosta, għal-lezzjoni tal-ballet tat-tifla, u kien ċert li ħa tasal wara żewgħa.

Kellu biżżejjed ħin. Kellu l-ħin kollu tad-dinja, jekk ried.

Il-friefet fl-istonku kien ilhom għomor li għebu. Estinti sa minn mindu qabad din it-triq. Minflok, bena swar ta' kunfidenza u saħħaħ kontroll sħiħ fuq kull aspekt tal-pjanijiet tiegħu. Kienet triq ffit li xejn traffikuża. Nieqsa mill-magni u l-bnedmin, u x-xkiel. It-temp safa' komplici mal-għanijiet tiegħu għaliex il-kesħa kienet iżzomm in-nies għewwa.

Mill-but tal-gakketta silet il-pistola b'natura-lezza daqslikieku dak kien il-mestier ewlieni tiegħu. Sbatax-il minuta wara, għasses lil Tyrone Portelli jieqaf eżatt quddiem il-bieb tal-garaxx, jinzel minn fuq ir-rota u jneħħi l-elm. Ikkarga l-arma bla ebda ħoss, niżżel il-kappa aktar 'l isfel u qasam it-triq, minn ġol-għalqa mitluqa, sad-dar ta' żewg sulari. Stenna lil Portelli jbaxxi għaċ-ċavetta, moħbija taħt qasrija, u tbiżsem bil-previdibbiltà tal-bniedem. Tyrone Portelli beda jiftaħ il-garaxx u għalhekk la semgħu u wisq anqas intebaħ bih. Il-kamera ma setgħetx tidentifikah. Sparalu tliet tiri. Tnejn f'dahru u wieħed f'rasu. Portelli ntelaq għal fuq il-bieb u

nizzel ir-rota miegħu. Il-qattiel għadd minn wieħed sa ħamsa, ikkonferma li ma kien hemm l-ebda xhieda fil-madwar u telaq lura bil-ħeffa mnejn gje. It-tmienja kwazi ħa jdoqqu. Għadda minn qalb għollieq u xewk, ġibed lejn il-Miḥna (magħrufa bħala ta' Għadiret il-Bordi u llum il-ġurnata proprjeta tal-Kunsill Lokali) sakemm għosfor.

Kien diġà wasal nofs triq xħin Chantel Portelli sabet lil żewġha minxur bla ħajja.

"We've come full circle like a serpent coiling no end."

Žgur alla ma kinitx ħolma, għalkemm minnhom dal-aħħar kien qed ikollu ħafna, u ta' spiss kellhom ħabta ma jkunux ħelwin wisq miegħu. Minkejja l-a/c għaddej għal alla tiegħu ħass fawra tielgħa għal rasu. Tgħid reġa' telagħlu d-deni?

"Orrajt xbin?" sema' lil ta' faċcata tiegħu jsaqsih. Kien nesa x'jismu eżatt — Patrick jew Frederick jew xi isem ta' dik ix-xeħta. Leħnu kien isibu irritanti immensament, qisu trapan iniffed toqba f'ħajt, iżda qatt ma qallu xejn dwar hekk. Għax inkella kif ħa tgħaddih il-ħin hemm ġew? Kienu nbidlu wisq nies f'dik is-sala biex iżomm amment ta' kull wieħed u waħda.

Bi tbatija żul minn hemm, Victor Gallo qam bilqiegħda fuq soddtu jipprova jifhem il-ġurnata u l-ħin. Sthajlu donnu baħri li stenbaħ fuq dgħajsa, mitluqa għal riħha tbaħħar bla kaptan f'nofs ibħra qliel, u ddritta l-imħaded wara dahru.

"Tridni ngħajtilha?"

Iskot, madonna, iskot.

It-trapan kompli jniffed. L-effett tal-konkussjoni reġa' għamel tiegħu.

Mill-bqija madwaru kien hemm hemma stramba bħallikieku kolloxx sieket għax jibzġgħu minnu. Il-komodina ta' maġenbu imballata bħas-soltu — fjuri bdew jidbielu, xorb mhux alkoħoliku, kartolini b'awguri fiergħa jekk mhux ukoll xotti, kikkri bil-lega ċċarċar tat-te max-xfar. L-aħħar rumanz polizjesk t'Indriġason kien għadu fejn ħallieh l-aħħar: bil-biljett mitwi f'nofsu.

Imqiegħda fuq il-ktieb, ibbażat f'Reykjavik tat-Tieni Gwerra Dinjija, intebaħ li kien hemm karta, bħal dawk tal-poker, wiċċha 'l isfel. Ma deherlux li raha qabel dakinhar. Imnejn tfaċċat? Dawwarha. THE FOOL, qaltlu. Fuq dawk iż-żewġ kelmiet eżatt kien hemm figura, qisha arlekkinn, ixxidd ilbies Medjevali, iġġorr ħorġa f'tal-lemin, tgħolli fjura f'tax-xellug u miexja għalenija lejn xifer irdum. Kelb bajdani kien ġmielu jinbaħ maġenbha jipprova jigbdilha l-attenzjoni għall-periklu.

Min seta' ħallihielu hemm? U fuq kolloxx, xi l-madonna kien ifisser dak kollu? Dakinhar, sa fejn seta' jhossu ċert — għalkemm 'qas kien ċert mill-eżistenza tiegħu nnifsu — kienet żaritu biss l-infirmiera li ħaditlu d-demmi, bħal ta' kuljum, u oħra li gabitlu l-gabarrè bl-ikel.

Qabad il-mowbajl ġdid fjamant armat bl-aħħar teknoloġija — rigal ta’ Ryan li ma felhux aktar b’modell antikwat jiftakar is-seklu l-ieħor illi waqt l-aħħar każ investigattiv tiegħu kien spicċa mwaddab għal isfel minn gallarija erba’ sulari għoli — u daħal ifittex fuq Google. Wara ħafna tektik, u żbalji, Gallo fetaħ l-ewwel informazzjoni li ġiet quddiem għajnejh.

Il-karta wiċċha ’l fuq: *Beginnings. A free spirit.*

Il-karta wiċċha ’l isfel: *Recklessness. Risk-taking.*

Tgħallem ukoll illi kellha implikazzjoni doppja: il-bidu jew it-tmiem ta’ vjaġġ, skont kif tħares lejha. U għalik, Sur Gallo, x’tifsira għandha? Vjaġġ ġdid jew għelug t’ieħor li ġab miegħu ħafna wġiġh? Inkella t-tnejn li huma?

Alpha u Omega. Dawn ġew f’moħħu l-ewwel b’xi mod.

L-Ispettur icċassa lejn dan it-tagħrif kollu u ħsibijietu marru lura għall-evoluzzjoni tal-ġrajjet f’dawk l-aħħar xhur. Mill-bidu tal-każ sas-sitwazzjoni attwali tiegħu, hemm mixħut f’qiegħ ta’ sodda b’feriti li skont l-aħħar bullettin mediku, fi stqarrija mill-Korp erbat ijiem ilu, kienu “serji iżda l-pazjent ma kienx għadu fil-periklu tal-mewt”.

Ir-ragġi kiebja tax-xemx tal-bidu ta’ Novembru nifdu x-xaqq tal-purtiera mbexxa żewġ pulzieri u

strieħu preċiż fuq saqajh infaxxati. Gallo kien għadu jħoss uġiġħ ma' gismu kollu għalkemm daqsxejn inqas mill-jum ta' qabel. Il-Professor kien ċar miegħu wara l-operazzjoni ġimġhat qabel: "La tqum għada ħa tħossok qisu għaddew nofs tużżana trakkijiet minn fuqek." Jekk jerġa' jinzertah żgur alla kien jgħidlu li aktar sħajjilhom armata tankijiet. Imma mindu reġa' lura f'sensih ħlief żobb t'infermiera Indjani jitbissmu ta' xejn u Slavi jitkellmu Inġliż semikomiku ma kienx jara ta' kuljum.

"Kif int, sieħbi, allura?" reġa' intervjena Patrick-Frederick-eċċetra li waqaf jaġħmel it-tisliba ta' *L-Orizzont* malli lemaħ lill-Ispettur jiċċassa lejha. Apparentament kien ilu hemm daqs ġimġha wara li ttajjar minn vettura li baqgħet sejra hu u jaqşam minn fuq il-lights ta' Strada Rjali tal-Ħamrun, eżatt quddiem San Gejtanu, sabiex imur jixtri f'it pasti għat-tfal.

Kif tridni nkun? xtaq iwiegħbu. Dieħel daqt fin-nofs seklu, sieħeb. Qed inħossni xjaħt aktar milli messni. Inħossni għajjen mentalment u mfarrak fizikament. Għandi rasi xebgħet iddur bija. Niddubita għadnix kapaċi għal dan ix-xogħol. Għaxar snin ilu tlift lit-tifla għal dejjem u naħseb mhu ħa nirkupra qatt minnha. Rajt ħabib tiegħi maqtul b'moħħu miftuħ beraħ. Ommi bilkemm għadha tagħrafni

tant illi qed titfixkilni ma' missieri li ilu mejjet is-
snin issa. Bizzejjed?

L-ieħor fehem li ma kienx il-waqt u reġa' għaddas
rasu fit-tisliba. Gallo ħareġ il-headphones mill-
kexxun, qabbadhom mal-mowbajl, reġa' xegħel
l-internet. Beda jara l-aħħar filmat tan-neputija, twil
fuq minuta; kienet qed tħares dirett lejn il-kamera
u bi tbissima kbira tgħajjatlu: *Nannu! Nannu! When
are you coming home again? Love you!* U tefgħetlu
bewsa li tappnet l-iskrin.

Għoddha qabzitu demgħa.

Ma nafx, qalbi, weġibha.

Sakemm wasal ħin il-fizjoterapija — għas-sessjoni
ta' kuljumbħala partimir-riabilitazzjoni tiegħu sabiex
jerġa' jibda jimxi b'mod indipendenti — ipprova
jċempel mill-ġdid lil Charmaine Zerafa.

Għal darb'oħra, il-mowbajl infurmah illi dak in-
numru ma kienx għadu jeżisti.

• I •

"Think I want you still but there may be pills at work."

Mark Galea xtaq jixxaħxaħ daqsxejn oħra fis-sodda, maqbud fi stat temporanju bejn ngħas u għažż, quddiem il-fann jagħti bil-mija u l-gallarija miftuħa beraħ. Għalkemm kien bil-btajjel, dakinhar kellu fi ħsiebu jqum aktar kmieni mis-soltu forsi jħarbex paragrafu ieħor jew tnejn fir-rumanz. Izda mhux daqshekk kmieni lanqas! Il-bombi sparati, ad unur il-Bambina tan-Naxxar f'nharha, mat-tmienja bumm, ġabulu dil-idea rmied. L-irqad parpar 'l hemm u minnufih ingemgħet fih frustrazzjoni liema bħalha. Għan-nuqqas ta' xogħol li suppost tella' fl-aħħar ġimgħat fil-kitba tal-aħħar rumanz tiegħu meta kellu deadline jagħfas ġmielu; għall-istaġnar t'ideat dwar kif ħa jiżviluppa l-alla plot; għas-solitudni li kienet ilha tgħix miegħu mindu Gabriel telqu bħall-Erbgħa fost il-ġimgħa u bblukkjah minn kullimkien; għall-kera m'ogħla s-smewwiet ta' dak l-appartament gabuba ġewwa Tal-Wej fejn stajt tisma' lil ta' taħtek jiffilaxxa u lil ta' fuqek jargumentaw bħal tfal żgħar.

Wara espresso u l-enneżmu sigarett tal-brim, issa sab ruħu jġebbed f'Max, labrador simpatiku

ħafna aktar minn sidu, waqt li l-Madness talbuh ma jibqax pass lura. Bħall-ġurnata ta' qabel, u ta' qabilha wkoll, ħsibijietu reġġhu lura għal kif l-aħjar ikompli jizvolgi dak l-imbierak rumanz polizjesk li donnu ma kien ħa jara qatt id-dawl. Il-każ tad-delitt tal-ġuvni maħruq ġol-karozza tiegħu, f'nofs għalqa taħt sigra taċ-ċipress, maħluq apposta għas-sensiela tal-Ispettur popolari tiegħu Jimmy Montebello, sħajlu kobba mħabbla aktar milli ppjana u ssopona. Kif il-mniegħel kien ħa jkomplih? L-ideat sħajjilhom jizvintawlu u l-investigazzjoni fittizja ħassha staġnata ddu fl-istess ċrieki. L-editur kien għaja jibgħatlu emails isaqsih għall-aħħar żviluppi, li ma kienx hemm, u hu jwiegħbu bi skużi fiergħa. Il-pubblikatur kienet diġà ħa tibda ttiħ rasu li d-data mwiegħda għat-tnedija kienet inbidlet f'(diż)illużjoni. B'hekk jispiċċa jaqa' għan-nejk mal-ħafna ammiraturi tas-sensiela Montebello li kienu qed jistennew ir-raba' volum b'ħerqa biblika. Izda Galea x'seta' jagħmel jekk l-ostja Spettur għogħbu jabbandunah fil-mument tal-prova? Hu li ilu jissaportih dawn is-snin kollha, iherren f'moħħu lejl u nhar daqsliekeku persuna tad-demmu u l-laħam, daqsliekeku kien ossessjoni immaġinarja, dak il-grazzi li kellu jirċievi talli għamlu popolari?

Fuq il-pont tal-Mosta dak il-ħin ma kien hemm

ħadd ħliefu u atleta ġej jiġġoggja mid-direzzjoni tar-Rabat. Sakemm Max biel u ħara bil-lajma u xammem fil-ħaxix frisk bin-nida, Galea qaqħad jaqra l-plakka li tfakkar il-ftuħ mill-ġdid tal-pont fil-bidla strutturali mill-injam għall-ġebel. M'isem Karmenu Vella, dak iż-żmien Ministru tax-Xogħlijiet Pubbliċi, u wisq aktar ma' dak t'Agatha Barbara, dak iż-żmien President tar-Repubblika, qabdu l-aċtu fl-istonku. Mill-ġdid ftakar fit-transfers politiċi vendikattivi minn skola għall-oħra li qala' missieru, Alla jtih il-ġenna, dan kollu għax ħa sehem attiv fl-istrajk tal-għalliema. L-awtur seħet kull forma ta' Soċjalizmu li qatt ra dal-pajjiż. Baram sigarett ieħor, qabdu u ġebbed fiċ-ċinga ta' Max ħalli ma jdumux aktar milli kien hemm bżonn. Xtaq jerga' jittanta xortih mal-muża forsi tijih tajba.

Mini Minor safra lellux għaddiet minn warajh — sakemm waqfet għal għarrieda bi brejk qawwi li ħasdu. Ħsibijietu nqatgħu ħesrem. Bla ma seta' jagħmel mod ieħor, Mark Galea sab ruħu josserva l-karozza wieqfa bid-dwal iteptpu. Dak il-mudell tal-2016 kien jaffaxxinah u kien ilu għomor bix-xewqa li jibdel tiegħu. Izda ma kienx iż-żmien opportun għax ix-xlief ma kienx ilaħħaq. Lanqas għal qasba, aħseb u ara.

It-tfajla bl-isem ta' Raissa, almenu skont il-pjanċi

personalizzati, ħarġet mill-vettura għadha startjata. Bdiet miexja daqslikieku mitlufa. Di natura kurzitàjr, Galea beda jsegwiha. Il-ħsibijiet dwar l-Ispettur Montebello, il-ġuvni maħruq ħaj u r-rumanz mhux komplut sabu ruħhom wara l-kwinti. Xi ħaġa bdiet tgħidli li kien hemm xi ħaġa mhux f'lokha. Ipprova jħaffef iżda Max kellu ħsibijiet oħra.

“Mhux issa madonna, Max! Sinjorina, għandek bż—”

It-tfajla injoratu bħallikieku ma kienx jeżisti. Qabżet il-crash barriers, lebbtet bħal għafrit lejn ir-rixtellu — struttura tal-ħadid kerha waħx li giet installata mill-Kunsill Lokali tal-Mosta fl-2016 fuq kull ċint tal-pont bħala prevenzjoni — u minħabba li ma kienx fiha wisq bħala persuna, iżżerzqet minn taħtu qisha mhix hi.

“Sinjorina, x'qed tagħmel?” għajjat warajha Galea ddisprat.

L-awtur ħalla lil Max għal riħu u beda jġiri b'kemm kellu saħħa. Il-kelb għamel bħalu. Galea sejħilha b'isimha u tkarrbilha ma tagħmilx ħmerijiet. F'moħħu baqa' għaddej ħsieb ripetut: nispera li mhux tard wisq. L-atleta, mid-dehra, beda jagħmel l-istess ħaġa mid-direzzjoni opposta.

Iżda t-tfajla kienet donnha f'dimensjoni oħra. Bilwieqfa fuq iċ-ċint, Raissa ħarset għal ftit fil-

vojt lejn xefaq mistħajjel fejn kien hemm il-forma magħrufa tar-Rotunda, lissnet xi ħaġa ma tinftihemx minn taħt l-ilsien, raddet is-salib u tatha għal isfel.

Mark Galea u l-atleta ggranfaw ta' xejn marrixtellu ffit sekondi wara. Galea beda jwerżaq daqslikieku tilef moħħu u l-atleta tah mejt mill-kbar.

Dik is-silta, mhux waħda mill-aktar popolari għalkemm għaliha kienet l-isbaħ li qatt ipproduċew bħala grupp, reggħet bdiet mill-bidu għat-tielet darba infila. Kienet tafha b'għajnejha magħluqa. Kelma b'kelma. Nota b'nota. Izda dakinhar ma kellhiex moħħ tkanta magħha bħas-soltu. Riditha hemm fl-isfond bħalma kultant inkunu neħtieġu lil xi ħadd jibqa' sieket magenbna għall-wens biss. Il-volum ħallietu baxx daqslikieku dik kienet parlata intima bejn koppja ilhom jafu lil xulxin. Alison Goldfrapp kellha ħabta tifhimha ħafna.

And the pain started to slip away, hey hey.

Mat-tisbita tal-bieb ħalliet warajha l-akkużi t'ommha mill-kċina — b'dik il-vuċi, edukata izda niggieża li qatt ma nifdet il-ħitan tal-girien — tgħidilha kemm ma kinitx għadha ferriħija bħal qabel. Mur obsor, ma. Mela s-sena kollha jagħmel il-bnazzi? Izda, mill-banda l-oħra, Raissa

Sciberras ħassitha daqsxejn ħatja li ma kinitx għadha tiftaħ qalbha magħha. L-aktar f'dawk iż-żminijiet fejn id-dlam kien qed jittawllilha tista' tghid ta' kuljum. Izda kif setgħet tghidilha? Imnejn ha taqbad tibdielha?

Why don't you ring?

Rikbet fil-karozza u bdiet iddur mat-toroq battala ta' raħalha kmieni filgħodu ta' festa pubblika. Quddiem għajnejha gābet il-mument preciz tal-bidu tal-problema: meta kellmitu wiċċ imb wiċċ u ssaħħret warajh. Kif setgħet tghid lil familtha, minkejja li dejjem kienu ta' support u sostenn, bl-uġiġh li kienet qed tħoss ta' kuljum bla ma taqla' putiferju u tibgħathom id-dinja l-oħra? Kif setgħu jifhmuha? Min seta' jifhimha?

Seħtet il-bluha tagħha. Seħtet l-istupidajni ta' mgibitha. Seħtet lilha nnifisha u kulma kienet qed tħoss go fiha.

I was feeling lonely, feeling blue.

Bdiet isserrep minn toroq dojoq u tiġbed lejn toroq wesgħin. Għamlet ċert li ma kien hemm ħadd isegwiha u mbagħad kompliet fi triqitha lejn iċ-Ċirkewwa. Kienet tadurah il-baħar. Raissa kienet lesta tintefa' b'ruħha u ġisimha fi ħdanu darba għal dejjem. Ma kinitx qed tqis il-konsegwenzi t'għemilha

akkost li teħles minn dik il-ħajja u minn dik il-ħtija.

Kif waslet qrib il-pont tal-Mosta moħħha webbilha tbiddel il-pjanijiet ta' taħt fuq bla ma taf għala. Hemmhekk Raissa Sciberras kellha tikteb it-tmiem tagħha, ironikament fl-istess post fejn Peter Paul biesha għall-ewwel darba fil-Honda tiegħu snin qabel. Fuq dak iċ-ċint, bil-baħħ taħtha u b'nofs sieq fil-vojt, ħassitha sa fl-aħħar ħielsa mill-parassita fantażma.

Il-wied, għadu jistenbaħ, sejhilha b'isimha.